

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: neuvoston asetus valtioneudesta kilpailukyvyttömiä kivihiilikaivosten sulkemisen helpottamiseksi”

(oma-aloitteinen lausunto)

(2011/C 54/03)

Yleisesittelijä: **Antonello PEZZINI**

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti 21. lokakuuta 2010 työjärjestyksensä 29 artiklan 2 kohdan nojalla laatia oma-aloitteisen lausunnon aiheesta

Ehdotus: neuvoston asetus valtioneudesta kilpailukyvyttömiä kivihiilikaivosten sulkemisen helpottamiseksi.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean työvaliokunta päätti 20. lokakuuta 2010 antaa asian valmistelun neuvoo- antavan valiokunnan ”teollisuuden muutokset” tehtäväksi.

Asian kiireellisyys vuoksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea nimesi 8.–9. joulukuuta 2010 pitämässään 467. täysistunnossa (joulukuun 8. päivän kokouksessa) yleisesittelijäksi Antonello Pezzinin ja hyväksyi seuraavan lausunnon äänin 158 puolesta ja 8 vastaan 5:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK pitää tarpeellisena kestäväälle energiamallille voimakkaan impulssin antavaa toimenpidepakettia, jolla on tarkoitus tarjota alalle varma ja vakaa viitekehys. Viitekehyksessä tulee ottaa huomioon toimitusvarmuus, sosiaaliset, alueelliset ja ekologiset näkökohdat sekä vuodet 2020–2050 kattava toimintasuunnitelma.

1.2 Komitea suosittelee, että neuvoston 23. heinäkuuta 2002 antamaa kivihiilialan valtioneutukia koskevaa asetusta (EY) N:o 1407/2002 jatketaan raukeamassa olevien sääntöjen voimassaolon mittaisella jaksolla ilman, että se vaikuttaa unionin talousarvioon ja asettamatta tinkimättömiä ehtoja kaivosten sulkemiselle. Sen sijaan tulisi säätää mahdollisuudesta myöntää tukea investointeihin, puhtaaseen ja innovatiiviseen hiiliteknologiaan sekä huippuammattitaitoisen henkilöstön kouluttamiseen strategisten raaka-aineiden alalla. Komitea toivoo painokkaasti, että ehdotuksen muotoilua muutetaan siten, että se helpottaa kilpailukykyisten rakennemuutosten tekemistä kaivoksissa. Komitea pitää tärkeänä myös yhteisön strategisten reservien vakauttamista.

1.3 ETSK toivoo puolivälisarvioita ”puhtaan hiilen” kilpailukykytekijöistä verrattuna unionin muiden energiavarojen kilpailukykyyn ja suhteessa 2020-tavoitteisiin, muille kotoperäisille energialähteille myönnettävään tukeen, hiilenkäytölle globaaleilla markkinoilla myönnettäviin tukiin, fossiilisten polttoaineiden hintojen volatilititeettiin, kotoperäisten energialähteiden Euroopalle tarjoamaan lisäarvoon sekä sähkövoimaloiden muuntamiskustannuksiin ja kustannuksiin, joita käyttämättömien kaivosten sulkemisesta aiheutuu.

1.4 Komitea katsoo, että tämä vuonna 2014 toteutettavaksi suunnitellun arvioinnin toteutuksen tulisi liittyä tiukasti yhteistä uutta energiapolitiikkaa koskeviin Lissabonin sopimuksen määräyksiin (ks. 194 artikla). Sen tulisi lisäksi olla yhteensopiva unionin energiavarmuutta ja energialähteiden saatavuutta koskevan strategian kanssa sekä unionin muiden politiikkojen ja etenkin teollisuus-, kauppa-, tutkimus- ja innovaatiopolitiikkojen kanssa.

1.5 Komitea toivoo, että vuonna 2015 Euroopan parlamentille, neuvostolle ja ETSK:lle esitetään puolivälisarvio unionin hiilialan kilpailukyvyistä. Arvion tulee ulottua nykyisen kriisin poikkeusoloja pidemmälle, ja siinä tulee ottaa huomioon edellä kuvaillut parametrit, jotka koskevat alan erityispiirteiden määrittelyä. Tässä yhteydessä tulee korostaa strategiaa, taloudellisia, teknisiä, sosiaalisia ja ekologisia edistysaskeleita sekä energiaomavaraisuuden alalla tapahtunutta edistystä.

1.6 Komitea muistuttaa, että EU:lla on johtoasema puhtaiden energiamuotojen tutkimuksessa ja kehittämisessä ja etenkin hiilidioksidin talteenotossa ja varastoinnissa, puhtaassa hiiliteknologiassa, hiileen perustuvassa monimuoto- ja sähköntuotannossa, kun on kyse päästöttömistä integroiduista ratkaisuista⁽¹⁾. Ne kaikki lukeutuvat unionin seitsemänteen tutkimuksen ja teknologian kehittämisen puiteohjelmaan vuosiksi 2007–2013.

⁽¹⁾ Ks. ZEP – Zero Emissions Platform, eurooppalainen teknologiafoorumi päästöttömiä fossiilisia polttoaineita käyttäville voimalaitoksille – toimeenpanosuunnitelma 2010–2012, www.zeroemissionsplatform.eu/ccs-technology/capture.html / Belgian puheenjohtajakaudella 2010 järjestetty konferenssi *The SET-Plan Conference* (15.–16. marraskuuta 2010), eurooppalainen teknologiafoorumi päästöttömiä fossiilisia polttoaineita käyttäville voimalaitoksille, <http://setis.ec.europa.eu/technologies/Zero-emission-fossil>.

1.7 ETSK korostaa, ettei kilpailun vääristyminen ole sisämarkkinoilla ongelma, koska – kuten komissio itsekin toteaa – jäsenvaltiot eivät käy keskenään laajamittaista hiilikauppaa. Pääsyy tähän on se, että niiden voimalaitosten tekniikka on kalibroitu hyödyntämään omaa, tietyn tyyppistä hiiltä.

1.8 ETSK toteaa, että asetus kivihiihteellisuuden valtioneuvoston (EY) N:o 1407/2002 on entistä ajankohtaisempi, etenkin seuraavien seikkojen vuoksi:

- ”epätasapaino yhteisön kivihiihteen ja yhteisön ulkopuolisista maista tuotavan kivihiihteen välisessä kilpailussa on pakottanut kivihiihteellisuuden toteuttamaan merkittäviä uudelleenjärjestelyjä sekä vähentämään toimintaa viimeisten vuosikymmenten aikana
- yhteisöstä on tullut yhä riippuvaisempi sen alueen ulkopuolisista primaarienergian lähteistä
- maailmanpoliittinen tilanne antaa kokonaan uuden ulottuvuuden geopolittisten riskien ja energia-alan varmuusriskien arvioinnille sekä entistä laajemman merkityksen energiansaannin varmuudelle.”

1.9 Näistä syistä sekä energioresurssien strategisen merkityksen vuoksi komitea suosittelee siirtymään tehokkaasti kohti uutta eurooppalaista kestävästä energiamallia, joka sisältää monipuolisen valikoiman kaikkia energialähteitä, päästöjen vähentämiseen tähtäävään tekniikkaan sekä realistisen aikataulun sille, mitä keinoja tarvitaan ja miten niitä toteutetaan pitkäjänteisesti ulkoisen energiariippuvuuden vähentämiseksi.

1.10 Komitea katsoo, että energiatehokkuus, ilmastonmuutoksen torjunta ja hiilidioksidi- ja saastepäästöjen vähentäminen edellyttävät pitkäjänteistä demokraattista ja osallistavaa konsensusta. Komitea korostaakin, että hiilialalla kaikilla tasoilla käytävää sektorikohtaista työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua tulee vahvistaa ja jäsentää hiilentuotantoalueilla unionin taloudellista ja sosiaalista koheesiota parantavan politiikan puitteissa. Näillä alueilla nykyinen maailmanlaajuinen kriisi voi johtaa tuotannon lakkauttamiseen ja siten tietyillä alueilla yli 300 000 työpaikan menettämiseen.

2. Johdanto

2.1 Euroopan unionissa tuotetaan hiiltä noin 288 miljoonan hiiliekvivalenttitonnin verran⁽²⁾. Antrasiitin osuus tuotannosta on 122 miljoonaa hiiliekvivalenttitonnia. Hiiltä käytetään pääasiassa sähkön- ja lämmöntuotannossa, teräksenvalmistuksessa ja muissa teollisuusprosesseissa. Merkittävimmät hiilentuottajat ovat Saksa ja Puola.

(2) Tässä lausunnossa käytetään käsitettä ”kivihiihi”, niin kuin se on määritelyasetuksen (EY) N:o 1407/2002 2 artiklassa – antrasiitti, rusko-hiili, kivihiihi.

2.2 Kivihiihtä tuotetaan kaikkiaan kymmenessä jäsenvaltiossa, joista kuusi myöntää alalle jonkinlaista valtiontukea. Tukea myöntävät pääasiassa Saksa ja Espanja sekä vähemmässä määrin Unkari, Puola, Romania, Slovakia ja Slovenia (vaikka kaivokset maassa onkin jo suljettu).

2.3 Euroopan hiili- ja teräsyhteisön vuonna 1951 voimaan tullessa perustamissopimuksessa oli selkeät määräykset jäsenvaltioiden mahdollisuuksista myöntää valtiontukea hiili- ja teräsaluille. Sopimuksen mukaan tuet ovat ristiriidassa hiilen ja teräksen yhtenäismarkkinoiden kanssa, minkä vuoksi tuet ja valtioiden myöntämät kaikenmuotoiset avustukset kumotaan ja kielletään sopimuksessa määrättyin ehdoin koko yhteisössä. Tämä yksittäisten valtioiden yrityksille myöntämien tukien täydellinen kieltö, joka on kirjattu sopimuksen 4 artiklan c kohtaan, oli looginen seuraus kaikkien kansallisten suojelutoimien kumoamiselle sisämarkkinoilla.

2.4 Yhtenäismarkkinoiden luomisen jälkeen kävi kuitenkin nopeasti selväksi, ettei energiahuoltoa Euroopassa pystytä varmistamaan. Niinpä tietyn tyyppisten yhteisön tukien myöntämiseksi sovellettiin sopimuksen 95 artiklaa, joka koskee ennakoimattomia olosuhteita sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen. Näin yhteisön oli mahdollista puuttua tilanteeseen, mikäli se oli sopimuksen yhden tai useamman tavoitteen saavuttamisen kannalta tarpeen.

2.5 EHTY-sopimuksen rauettua EU:n neuvosto hyväksyi 23. heinäkuuta 2002 hiilialan valtioneuvoston asetuksen (EY) N:o 1407/2002, joka umpeutuu 31. joulukuuta 2010. Vuosina 2003–2008 tukisäännöistä poikkeavan hyväksytyen tuen määrä alalla oli yli 26 miljardia euroa.

2.6 Komitea ilmaisi kantansa tähän menettelyyn⁽³⁾ ja yhtyi ”EHTY:n neuvoa-antavan komitean arvioon, jonka mukaan järjestelmässä, jolla pyritään energiahuollon varmuuden parantamiseen ja kiinteään primäärienergiapohjaan, ei voida samalla vaatia kaikkien hiilitukien jatkuvaa vähentämistä”.

2.7 ETSK suhtautui myönteisesti ”siihen, että jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus pyrkiä kotimaisen kivihiihteen tuotannossa vakaaseen vähimmäistasoon, jolla taataan tärkeimpien esiintymien käyttö”. Tämä edellyttää tehokasta infrastruktuuria, huomion ja konkreettisten toimien kohdistamista työsuojelun ja työturvallisuuden herkkään alaan sekä vankkaa ammattitaitoa ja teknistä osaamista.

2.8 Komitea korostaa, että kun on kyse kotoperäisistä strategisista raaka-aineista, on tähän erityisalaan tärkeä panostaa aktiivisesti, jotta Eurooppaan voitaisiin houkuttaa entistä enemmän investointeja ja luoda uusia työpaikkoja. Sen tulee myös vahvistaa yritysten kilpailukykyä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, lisätä valmiuksia tutkimukseen ja innovointiin sekä edistää uusien taitojen kehittämistä ja levittämistä ja henkilöstön koulutusta.⁽⁴⁾

(3) EYVL C 48, 21.2.2002, s. 49.

(4) EUVL C 65, 17.3.2006, s. 1.

2.9. Komitea totesi myös jälleen, että ”komission tulisi voida keskittyä sellaisten valtiontukien käsittelyyn, joilla on merkittävä vaikutus kauppavaihtoon, eikä hukata resurssejaan tutkimalla lukuisia tapauksia, joilla on pääasiassa paikallista merkitystä. Samalla tulisi selkiyttää, mikä on” paikallinen merkitys ”ja miten sitä tulkitaan.”⁽⁵⁾

2.10. ETSK korostaa lisäksi, että ”fossiiliset polttoaineet hiili⁽⁶⁾, öljy ja maakaasu ovat nykyisin niin Euroopassa kuin koko maailmassa energiahuollon ydin. Ne säilyttävät merkityksensä myös tulevana vuosikymmeninä ja ovat näin ollen edelleen välttämättömiä.”⁽⁷⁾

2.12 Kaikkien hiili-, öljy- ja maakaasuvarojen ja -resurssien arviointi riittävyys lasketaan useiden tekijöiden perusteella (talouskasvu, maaperätutkimus, tekninen kehitys). Kyseiset raaka-ainevarat riittävät vielä vuosikymmeniksi (hiilivarat ehkä jopa sadoiksi vuosiksi).⁽⁷⁾

2.12. Yhteisen tutkimuskeskuksen (JRC) laatimissa vuodet 2030–2050 kattavissa hahmotelmissa⁽⁸⁾ energiatarpeet on tarpeen tyydyttää koko 21. vuosisadalla keskeiseltä osin kivihiihellä. Tässä yhteydessä huomiota kiinnitetään entistä enemmän kasvi-huonekaasupäästöjen rajoittamiseen sijoittamalla huomattavasti markkinakelpoisen puhtaan hiiliteknologian sovellusten tutkimukseen ja kehittämiseen sekä toteuttamalla entistä kohden-empia toimia, joilla edistetään hiilidioksidin talteenottoon ja varastointiin liittyvää teknologiaa. Maailmanlaajuisesti hiili säilyttää paikkansa merkittävänä energianlähteenä: sillä katetaan yli 20 prosenttia maailman energiantarpeesta.

2.13. Kuten ETSK muistuttaa⁽⁹⁾, ”hiilen kulutuksen ennustetaan aluksi vähenevän mutta kasvavan jälleen vuodesta 2015, mikä johtuu hiilen kilpailukyyn parantumisesta sähköntuotannossa. Tällainen kehitys perustuu etenkin siihen, että maakaasun hinta nousee ja että hiilen käyttöön perustuvien edistyneiden sähköntuotantoteknologioiden odotetaan kehittyvän käyttökelpoisiksi.”

2.14. Maailman tärkeimmät hiilentuottajat ovat Kiina, Yhdysvallat, Intia, Australia ja Venäjä. Kiina tuottaa vuodessa 2 761 miljoonaa tonnia (47 prosenttia maailman kokonaistuotannosta), Yhdysvallat 1 006 miljoonaa tonnia (17 prosenttia) ja Venäjä 247 miljoonaa tonnia (4 prosenttia). Euroopan unioniin tuodaan vuosittain 180 miljoonaa tonnia hiiltä pääasiassa Venäjältä (30 prosenttia), Kolumbiasta (17,8 prosenttia), Etelä-Afrikasta (15,9 prosenttia) ja Yhdysvalloista (12,8 prosenttia)⁽¹⁰⁾.

⁽⁵⁾ Ks. alaviite 2.

⁽⁶⁾ Antrasiitti, rusko- ja kivihiihi.

⁽⁷⁾ EUVL C 28, 3.2.2006, s. 5.

⁽⁸⁾ *Coal of the future (supply prospects for thermal coal by 2030–2050)*, Yhteinen tutkimuskeskus (DG JRC) Institute for Energy, Petten (Alankomaat), helmikuu 2007.

⁽⁹⁾ Ks. alaviite 9.

⁽¹⁰⁾ Yhdysvallat rahoittaa edelleen aktiivisesti hiilivoimaloiden rakentamista sekä kotimaassa että ulkomailla, mikä on ristiriidassa sen kanssa, että presidentti Obama ja G20-ryhmä ovat luvanneet asteittain luopua fossiilisten polttoaineiden tuista.

3. Ehdotukset

3.1. Komissio on hiljattain esittänyt kuusi vaihtoehtoa hiiliteollisuuden valtiontukia koskevan 23. heinäkuuta 2002 annetun asetuksen (EY) N:o 1407/2002 umpeutumista ajatellen:

- Vaihtoehto 1: komissio ei ehdota uutta alakohtaista oikeudellista välinettä, jota sovellettaisiin kivihiihliasetuksen umpeuduttua, vaan vastaisuudessa sovelletaan yleisiä valtiontukisääntöjä.
- Vaihtoehto 2: EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohtaan perustuvat, teräs- ja laivanrakennusaloille hyväksytyjen kaltaiset suuntaviivat eri tarkoituksiin myönnettävästä tuesta (tuki kaivoksen sulkemisen vuoksi irtisanotuille tai varhaiseläkkeelle siirtyville, neuvontatuki, ammatilliseen uudelleen koulutukseen myönnettävä tuki sekä tuet kaivoksen ja tuotantoalueiden kunnostamiseksi).
- Vaihtoehto 3: asetus, joka mahdollistaa aikasidonnaisen toimintatuen (sulkemistuki), melko nopeasti vähenevän toimintatuen, johon olisi liitettävä tarkoin määritelty kaivoksen ja toiminnan hallittuun lopettamiseen tähtäävä sulkemissuunnitelma.
- Vaihtoehto 4: asetus, joka mahdollistaa tuen hiilikaivoksen sulkemiseen liittyvien poikkeuksellisten kustannusten kattamiseksi (aikaisemmasta toiminnasta periytyvät sosiaaliset ja ympäristövelvoitteet).
- Vaihtoehto 5: EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan e alakohdan perusteella annettava asetus sekä sulkemisesta johtuvien että poikkeuksellisten kustannusten kattamiseksi annettavasta tuesta.
- Vaihtoehto 6: nykyisen kivihiihliasetuksen voimassaolon jatkaminen kymmenellä vuodella (vuoteen 2020). Tässä vaihtoehdossa ei aseteta ehtoja kaivosten sulkemiselle ja mahdollistetaan investointitukien myöntäminen.

3.2. Komissio on päättänyt esitellä neuvostolle vaihtoehdon 5 mukaisen ehdotuksen uudeksi asetukseksi. Ehdotus sisältää jäsenvaltioiden käyttöön tarkoitettua täydentävää välineen, jolla voidaan lieventää kaivosten sulkemisesta aiheutuvaa sosiaalista ja alueellista vaikutusta sekä edistää Euroopan alueiden sosiaalista koheesiota.

3.3. Yleisten valtiontukisääntöjen tarjoamien mahdollisuuksien avulla pyritään parantamaan yritysten kilpailukykyä, sosiaalista koheesiota, halukuutta tutkimus- ja innovaatiotoimintaan ja edistämään uutta osaamista ja sen levittämistä sekä henkilöstön koulutusta. Näiden lisäksi komission ehdotuksessa annetaan mahdollisuus todeta kaksi kivihiihliollisuuden tukityyppiä sisämarkkinoille soveltuviksi: sulkemistuki ja tuki poikkeuksellisten kustannusten kattamiseksi.

3.3.1. Erityisesti hiilikaivoksille myönnettävä toimintatuki sallittaisiin vain, mikäli

- esitetään 1. lokakuuta 2014 mennessä 31. joulukuuta 2009 toiminnassa olevien kilpailukyvyttömiä hiilikaivosten yksityiskohtainen lopettamissuunnitelma
- tuki alenee nopeasti: 33 prosenttia 15 kuukaudessa
- tuki maksetaan kokonaisuudessaan takaisin, ellei kaivoksen sulkemisaikataulua noudateta
- esitetään jäsenvaltiokohtainen ohjelma toimiksi, joilla hiilenkäytön ympäristövaikutuksia pyritään lievittämään.

3.3.2. Poikkeuksellisia menoja varten myönnettävä tuki koskisi rakennemuutoksesta aiheutuvia poikkeuksellisia kuluja sekä menoja, joita koituu sellaisten toimipaikkojen kunnostamisesta, jotka eivät liity välittömästi nykyiseen tuotantoon. Lisäksi tuki koskisi menoja, jotka koituvat suljettujen kaivosten aikaisemmasta toiminnasta periytyvistä sosiaalisista ja ympäristövelvoitteista, mikäli ne ovat seurausta yksinomaan hiilentuotantoyksiköiden sulkemisesta.

4. Yleistä

4.1. Komitea pahoittelee, ettei neuvosto kuullut sitä aiheesta etenkin, kun otetaan huomioon neuvoo-antavan valiokunnan ”teollisuuden muutokset” (CCMI) toimiala. CCMI perustettiin komiteaan pysyväksi työskentelyelimeksi huolehtimaan EHTY:n neuvoo-antavan komitean tehtävistä.

4.2. ETSK haluaa ennen kaikkea pitää kiinni oikeudestaan ilmaista kantansa merkittäviin kysymyksiin, jotka liittyvät teollisuuden muutoksiin unionissa. EHTY:n neuvoo-antava komitea ilmaisi kantanaan asetuksesta (EY) N:o 1407/2002, että ”järjestelmässä, jolla pyritään energiahuollon varmuuden parantamiseen ja kiinteään primäärienergiapohjaan, ei voida samalla vaatia kaikkien hiilitukien jatkuvaa vähentämistä”.

4.3. ETSK palauttaa mieleen, että 19.–20. maaliskuuta 2009 kokoontunut Eurooppa-neuvosto antoi tukensa toiselle strategiselle energiakatsaukselle, jonka komissio esitti 13. marraskuuta 2008. Analyysissa todetaan, että EU:n omia energiavaroja, kuten uusiutuvia energialähteitä, fossiilisia polttoaineita ja ydinenergiaa sen valinneissa maissa, on käytettävä parhaalla mahdollisella tavalla.

4.4. Komitea muistuttaa myös, että kuudennessa ympäristötoimintaohjelmassa 2002–2012 mainitaan mm. seuraava tavoite: ”kannustetaan siirtymistä uusiutuvien ja hiilisisällöltään alhaisempien fossiilisten polttoaineiden käyttöön energiantuotannossa”. Kivihiiliteollisuuden valtiontukea koskevan voimassa olevan asetuksen 1 artiklassa säädetään tavoitteeksi ”ylläpitää varoitteina sellaista kotimaisen kivihiilen tuotannon vähimmäismäärää, jolla taataan kivihiilivarojen saatavuus”.

4.5. Lisäksi talous- ja sosiaalikomitea korostaa yhteisen tutkimuskeskuksen Alankomaiden Pettenissä toimivan energiainstituutin analyysien tavoin, että kivihiili säilyttää keskeisen asemansa energiatarpeiden tyydyttämisessä koko 21. vuosisadan.

4.6. Komitea pitää komitean ehdottamia toimia tervetulleina, sikäli kun niillä vastataan alan yritysten kilpailukykyiseen kehitykseen liittyviin tarpeisiin yhteisessä viitekehityksessä eivätkä ne perustu yksinomaan ei-kilpailullisiin näkökohtiin ⁽¹¹⁾. Toimilla pyritään

- ylläpitämään riittäviä omia energiavaroja, jotta voidaan edistää huoltovarmuutta ja vähentää energiariippuvuutta.

- säilyttämään Euroopan johtoasema älykkäiden kaivostekniikoiden, ”puhtaan hiilen” sekä hiilidioksidin talteenoton ja varastoinnin kaltaisilla ympäristöteknologian aloilla. Hiilidioksidin talteenotto- ja varastointitekniikka voi olla laajemmin käytettävissä vasta vuoden 2020 jälkeen edellyttäen, että tarvittavaan tutkimus- ja kehitystoimintaan ryhdytään ajoissa ja siinä onnistutaan.

- vastaamaan markkinoiden kyvyttömyyteen sijoittaa tutkimukseen, innovointiin ja rakennemuutokseen, jotta eurooppalaiset hiilialan yritykset voivat parantaa kilpailukykyään hankkimalla uutta markkinakelpoista teknologiaa kohtuuhintaan.

- vastaamaan sosiaaliin ja ekologiin tavoitteisiin luomalla alueisiin ja alueelliseen kehitykseen yhteydessä olevaa vaurautta ja työpaikkoja siellä, missä kaivostoiminta ja siihen liittyvät teollisuuden alat ovat vallitsevia tai ainoita toimialoja.

- soveltamaan ”paikallisen merkityksen” käsitettä alalla, koska yhteisön sisäinen kauppa on hyvin vähäistä tai olematonta eikä siten vaikuta merkittävästi kauppavaihtoon; näin ollen nykyinen tukijärjestelmä ei myöskään ole väärästännyt kilpailua huomattavasti.

⁽¹¹⁾ Kuten komission kaikissa energiapoliittisissa asiakirjoissa – aina SET-suunnitelmasta 2011–2020 energiastategiaan – tässä yhteydessä todetaan, tarvitaan eri parametreja, kuten unionin muiden kotoperäisten energialähteiden kilpailukyky 2020-tavoitetta ajatellen, näille energialähteille myönnettävät tuet, hiilenkäytölle globaaleilla markkinoilla myönnettävä tuki, fossiilisten polttoaineiden hintojen volatiliiteetti sekä kotoperäisten strategisten resurssien energiavarmuuden Euroopalle tarjoama lisäarvo erityisesti kansainvälisen tilanteen kiristyessä tai kriisissä. Lisäksi tulisi ottaa huomioon hiilivoimaloiden muuntamiskulut sekä käyttämättömien kaivosten sulkemiskulut.

- mahdollistamaan sähkövoimaloiden modernisointi, alan rakennemuutokselle asetettujen kansallisten menettelyjen ⁽¹²⁾ ja aikataulujen noudattaminen, hiilialan teollisuusalueiden verkkojen, kaivostoiminnan ja mineraalivarojen hyödyntämisen osaamiskeskusten sekä huippupätevien johtotason toimihenkilöiden koulutusverkkojen ylläpitäminen.
- säilyttämään strategisen minimireservin käsite omien hiilivarojen kohdalla Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan (aiempi EY-sopimuksen 86 artikla) mukaisen energiavarmuuteen liittyvän ”julkisen palvelun veloitteen” täyttämiseksi.
- takaamaan alalla ja siihen liittyvillä toimialoilla ammatilliseen ohjaukseen, koulutukseen ja uudelleenkoulutukseen liittyvät palvelut tappiollisten kaivosten henkilöstölle sekä tukemaan varhaiseläkkeelle siirtymisiä.
- kehittämään ja tukemaan kaivannaisteollisuuden työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua ja järjestämään Berlin Fossil Fuel Forumin kaltaisia verkostomuotoisia teknisiä foorumeja.
- ylläpitämään etenkin teknisten ja ekologisten parhaiden käytänteiden levittämistä ja vaihtoa tavoitteena parantaa teknisesti edistyneen hiilentuotannon ja alan sovellusten kilpailukykyä ja kestävyyttä sekä käynnistää rakennemuutos, käyttötarkoituksen muuttaminen ja toiminnan lakkauttaminen (sekä alueen kunnostaminen ⁽¹³⁾) siellä, missä mainittuja menettelyjä ei voida soveltaa.

Bryssel 8. joulukuuta 2010

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Staffan NILSSON*

4.7. ETSK pitää komission mainitsemaa aikataulua liian tiukkana ja katsoo, ettei se vastaa alan kehitysvaatimuksia. Ajanjakso 2011–2018 olisi kauden 2002–2010 tapaan sopivampi, kun ajatellaan alan yritysten kilpailukykyyn tarkistamista ja etenkin louhintatekniikassa, puhtaissa hiiliteknologioissa sekä edullisissa hiilidioksidin talteenotto- ja varastointitekniikoissa markkinoilla tapahtuvaa teknistä kehitystä.

4.8. Samoin komitea katsoo, että tuki pienenee liikaa ja liian nopeasti, jotta olisi mahdollista palauttaa kilpailukyky ja ryhtyä hyödyntämään tuottavia innovaatioita, puhdasta hiiliteknologiaa ja hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia. Tukien tulisi lisäksi palkita eikä rangaista, kuten ehdotuksessa, yrityksiä, jotka pystyvät palauttamaan kilpailukykyänsä.

4.9. Mitä tulee tuontituotteiden ja omien tuotteiden kilpailun epätasapainoon, olisi aluksi ehkä paikallaan tarkastella kilpailijamaissa sovellettavia tukijärjestelmiä nykyistä selkeämmin ja avoimemmin ennen niiden luokittamista yhteisön järjestelmän rajoittamista ajatellen merkittäviksi tekijöiksi. Komitea katsoo, että unionin ulkopuolisten maiden kanssa sopimuksia allekirjoitettaessa olisi lisäksi arvioitava nykyistä tarkemmin ja johdonmukaisemmin ILO:n sosiaalistandardien noudattamisen sisällyttämistä sopimuksiin, jotta torjutaan kaivostyöläisten hyväksikäyttö ja varmistetaan mahdollisimman hyvä työturvallisuuden ja työsuojelun taso ja ehkäistään siten tärkeimmissä hiilentuottajamaissa sattuvia usein kuolonuhreja vaativia onnettomuuksia.

4.10. Lopuksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea pitää hiilialan tulevan toiminnan ja sähköntuotannon kannalta välttämättömänä, että eurooppalaisille yrityksille ja jäsenvaltioille tarjotaan selkeä ja ennakoitavissa oleva kehys ajatellen niitä laaja-alaisia tukia, joita alalla voidaan hyödyntää sosiaalisten, ekologisten, tutkimukseen ja kehitykseen sekä innovointiin, koulutukseen ja ammatilliseen pätevytyymiseen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi.

⁽¹²⁾ Ks. esim. vuoden 2018 ulottuva Saksan hiilikaivossuunnitelma.

⁽¹³⁾ ”decommissioning”